

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 69 Mart 2020 & Volume: 13 Issue: 69 March 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4017>

9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORTAÖĞRETİM KURUM TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

THE FACTORS AFFECTING THE PREFERENCES OF SECONDARY SCHOOL INSTITUTIONS

Nihal ŞİMŞEK*

Muhamet OGUR**

Ali SAN**

Öz

Bu araştırmanın amacı, 9. sınıf öğrencilerinin ortaöğretim kurumlarını tercih etmelerini etkileyen faktörleri belirlemektir. Araştırmanın örneklemini, 2017 -2018 öğretim yılında Denizli İli Pamukkale İlçesinde bulunan ortaöğretim kurumlarında eğitim gören 470 9. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ve ailelerinin hakkındaki demografik bilgileri elde etmek amacı ile araştırmacılar tarafından geliştirilen "Genel bilgi Formu" kullanılmıştır. Öğrencilerin ortaöğretim okul tercihlerine etki eden faktörleri belirlemek amacı ile yine araştırmacılar tarafından geliştirilen "9. Sınıf Öğrencilerinin Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler" adlı bir ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırmacıların mesleki deneyimleri ve konu hakkındaki gözlemleri sonucunda ölçme aracı "Eğitim", "Aile", "Bireysel", "Ekonomi" ve "Yönlendirme" olmak üzere 5 boyutlu olarak tasarlanmıştır. Toplanan verilerin analizinde frekans, ortalama, standart sapma, yüzde Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. Araştırmaya konu olan öğrenciler için yapılan testlerin sonucunda kardeş sayısına, anne babanın eğitim durumuna, anne babanın mesleğine ve ailenin ekonomik durumuna göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim kurumları, Tercih, Faktör, Öğrenci.

Abstract

This study aims to determine the factors affecting the preferences of the 9th-grade students' for secondary education institutions. The sample of the study was formed by 470 9th grade students, attending secondary education institutions in Pamukkale District of Denizli in the 2017-2018 Academic Year. "General Information Form", developed by the researchers, was used to get the demographical information of the families and the students, involved in the research. Also, another measurement tool named "The Factors Affecting The Secondary School Institutions Preferences of The 9th Grade Students", developed again by the researchers, was used to define the factors affecting the choices of the students for their secondary school. As a consequence of the researchers' professional experiences and their observations about the topic, the measurement tool was designed as five-dimensional including "Education", "Family", "Individual", "Economy" and "Guidance". In the analysis of the collected data, frequency, average, standard deviation, percentage, Mann Whitney U Test and Kruskal Wallis-H Test were applied. As a consequence of the tests applied to the students who are the subject of the research, significant differences were found depending on the number of the sibling at home, the professional and educational status of the parents, and the economic situation of the family.

Keywords: Secondary Education Institution, Preference, Factors, Student.

* Pamukkale ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü, nihal43@gmail.com

** Pamukkale ilçe Milli eğitim Müdürlüğü Okul Müdürü.

*** Pamukkale ilçe Milli eğitim Müdürlüğü, Öğretmen.

1. GİRİŞ

Gelişen ve değişen dünyada kalkınmış ve çağdaş bir toplum olabilme şartlarından birisi de eğitimidir. Ülkemiz, genç nüfusun fazla olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Genç nüfustan en üst düzeyde yararlanmak için, genç nüfusun iyi eğitim olanaklarına sahip olması gerekir. Bunu gerçekleştirecek yerlerin başında eğitim kurumları gelmektedir. Eğitim kurumları okul öncesi, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim dönemleri olarak ayrılmaktadır. Özellikle üniversiteye geçiş sürecinin son basamağı olan ortaöğretim, akademik hayata geçiş yanında, nitelikli işgücünün yetiştirildiği dönem olarak da görülmektedir.

Ortaöğretim (lise), temel eğitim (ilkokul-ortaokul) sürecini tamamlayan öğrencinin geleceğini ve yaşamını etkileyen bir dönemdir. "Ortaöğretim kurumları, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu üzerine öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren kurumlardır" (MEB,2018). Yönetmelikte de açıkça belirtildiği üzere ortaöğretim kurumları dört yıllık bir eğitim süresini kapsamaktadır. Aynı zamanda ortaöğretim; öğrenme, sosyal ve duygusal gelişim gibi beceri, değer ve davranışların kazandırıldığı zamanlardır. Bu kurumlara geçebilmek için 4 yıllık ilkokul ile 4 yıllık ortaokul eğitimi bitiminde uygulanmakta olan sınav ve değerlendirmeler sonrasında geçiş yapılmaktadır. Temel eğitim döneminin sonlarına gelindiğinde öğrencinin vereceği hayati karar ortaöğretim okulunu seçmesi aşamasıdır. Vereceği doğru karar ve doğru okul tercihi için genç, bu dönemde yetişkin rolünü benimseyerek seçim yapar ve sorumluluk üstlenmeye başlar. Bu seçimi doğrultusunda beklentilerini, isteklerini gerçekleştirir. İlgi ve yetenekleri doğrultusunda geçimini sağlayacağı bir meslek seçer (Altun, 2000). Öğrencinin ortaöğretim(lise) tercihi, onun yükseköğretim(üniversite) tercihlerini, kısa yoldan meslek sahibi olmak isteğinin yanında toplumda iyi bir mevkie sahip olma ve dolayısıyla da bütün yaşamını etkileyecek olan önemli bir dönüm noktasıdır. Öğrenciler bu seçimi doğrultusunda beklentilerini, isteklerini gerçekleştirir. Bunun için öğrencinin, okul tercihini bilinçli yapması gerekir. Çünkü öğrenci bu eğitimden kazandıklarıyla ileriki yaşamını devam ettirecek, aldığı eğitime göre bakış açısı kazanacak, çevresini oluşturacak, ailesini kuracak ve iş hayatına atılacaktır.

Bireyin devam edeceği ortaöğretim kurumu konusunda ilk belirleyici, onun hayatının önemli bir bölümünü birlikte geçirdiği ailesidir (Celkan 1991:79). Aileler çocuklarının mutlu bir gelecek oluşturmaları için her türlü desteği verme eğilimindedirler. Özbaş (2012) tarafından yapılan çalışmada da ailelerin kız çocuklarının eğitimini engelleyici bir davranış içinde olmadıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra çocukluğunun ilk yıllarını birlikte geçirdiği diğer aile bireyleri de onlar için önemli birer model, yol gösterici veya baskı unsuru olabilmektedir (Razon 2006). Henüz ergenlik çağındaki çocuk fiziksel, bilişsel ve psikososyal gelişim olarak değişiklikler yaşayacaktır. Çocukluktan yetişkinliğe geçilen bu dönemde anne-babadan, diğer aile üyelerinden, yaşlılarından, okul yaşantısından etkilenmesi doğal bir durumdur. Bu aşamada öğrenciyi doğru okula, dolayısıyla doğru meslek ve iş alanına yönlendirmek gerekir. Kuzgun (2000), anne-babaların çocuklarının kariyer gelişimleri üzerindeki etkilerini anne-baba çocuğun bazı yeteneklerini geliştirici ortamlar hazırlarken bazılarını ihmal edebildiğini, hatta bastırabildiğini, anne-babaların belli mesleklere karşı olumlu ve olumsuz tutumlarını çocuklarına aşılayabildiğini ve onların değerler hiyerarşisini oluşturabildiğini şeklinde açıklar.

Bunun yanı sıra ailelerin eğitim düzeyinin ve sosyo ekonomik düzeyinin de eğitime olan bakış açılarının farklılaşmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Aslan, 2017). Ayrıca velilere göre kız ve erkek öğrenciler için ekonomik sorunlar ortaöğretime devam etmemede etkili olduğu belirtilmektedir (Akbaş, 2006). Jacob ve Lefgren (2007 tarafından gerçekleştirilen çalışmada gelir düzeyi düşük ailelerin çocukları için akademik başarı beklentisi olurken, yüksek gelirli ailelerde ise akademik başarının yanı sıra sosyal ve kültürel kazanımların da olması beklenmektedir.

Öğrencilerin tercih noktasındaki ikinci nokta ise ailenin eğitim durumudur. İyi eğitim almış ailelerin çocuklarına yönelik olarak vermek istedikleri en önemli katkı eğitim noktasındadır. Çünkü iyi yetişmiş bir çocuğun gelecek kaygısının daha az ve sağlıklı olacağı düşüncesidir. Elmacioğlu'nun (1998) yaptığı çalışmada anne-babanın öğretim düzeyi ile öğrencinin gelişimi ve başarısı arasında çok yakın bir ilişki olduğu, eğitim düzeyi yüksek anne-babaların, çocuklarındaki başarı güdüsünü harekete geçirmekte daha üstün oldukları belirtilmiştir. Yine Dimaki vd. (2005, 432-446) çalışmasında Yunanistan'daki lise öğrencilerinin eğitimle ilgili görüşlerini incelemişlerdir. Öğrencilerin kendi ebeveynlerinin eğitim seviyesiyle görüşlerinin örtüşmekte olduğu sonucu elde edilmiştir.

Öğrencilerin ortaöğretim kurumu tercihinde üçüncü önemli noktada gelir durumudur. Bunu destekleyen Aksan (1989), Sarıkaya (1999) tarafından yapılan araştırmalara bakıldığında gelir durumunun önemli unsur olduğu görülmektedir. Sandy (1990, 31-35) tarafından yapılan çalışmada da velilerin oturduğu ev ve gelir seviyelerinin okul tercihlerini etkilediği, şehirden uzakta oturan ve düşük gelir

seviyesindeki ailelerin çocuklarını devlet okuluna gönderdiği görülmüştür. Özcan (2010) ve Korkmaz (2013) tarafından yapılan araştırmalarda öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde ekonomik durumlarının etkili olduğu vurgulanmaktadır. Gelir durumunun düşük düzeyde olmasının kısa yoldan meslek sahibi olmak amaçlı olduğunu görmekteyiz. Çünkü bu yaş grubundaki öğrencilerin kısa yoldan hayata atılmayı hedefledikleri söylenebilir. Yine Cengiz (2006) tarafından yapılan araştırma bulgularında da okul tercihlerinde bulunan ailelerin gelir durumlarına bakıldığında yarısının orta gelir gurubunda oldukları çok azının üst gelir gurubunda oldukları, geri kalanlarının ise alt gelir gurubunda oldukları görülmektedir. Yine üst gelir grubunda olanları özel Anadolu liselerini tercih ettikleri, orta gelir grubundakilerin ise Anadolu ve Fen liselerini tercih ettikleri söylenebilir. Alt gelir grubundakilerin ise meslek liseleri ile genel liseleri seçme eğiliminde oldukları belirtilmektedir.

MEB EARGED (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin alan tercihlerine yönelik görüşleri doğrultusunda karşılaşılan sorunlara bakıldığında aile baskısı, tercihler konusunda bilgilendirilmeme, ilgi ve yeteneklerinin farkında olmama, iş bulma kaygısı, not ortalamalarının istediklerini seçmede yeterli olmaması, derslerde başarılı olmama gibi problemlerinin olduğunu görmekteyiz. Maddaus, (1988) çalışmasında, Newyork'ta ikamet eden ailelerin okul tercihinde en önemli etken olarak okulun bulunduğu semti gördüklerini belirtmişlerdir. Çünkü iyi bir semt eğitim açısından önemli görülmektedir. Cengiz vd. Adapazarı'nda 21 ortaöğretim kurumundaki 9. sınıf öğrencilerinden 523 kişi ile yaptıkları araştırma sonucunda, okul tercihinde en etkili faktörlerin okulun çevrede iyi eğitim veren başarılı bir okul olarak tanınmış olması, bu okuldan mezun olmanın üniversiteye girişte sağladığı kolaylık (ek puan, sınavsız geçiş hakkı gibi.) ve okulun öğretmen kadrosunun deneyimli ve tanınmış öğretmenlerden oluşması olduğunu saptamışlardır (Cengiz vd., 2007). Demek ki öğrencilerin okul tercihlerinde anne-baba kadar öğretmen ve çevre faktörü de göz ardı edilmemesi gereken bir durumdur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda Türk Millî Eğitiminin amaçları arasında çocukların "İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak"; ilkesi yer almaktadır. Öyleyse öğrencilerin ilgileri, yetenekleri, kişilik özellikleri, başarı düzeyleri ve gereksinimleri doğrultusunda okuldaki öğretmenleri ve bilhassa rehber öğretmenleri tarafından gerekli yönlendirme ve yerleştirme çalışmalarında bulunarak, öğrencileri doğru okul ve uygun meslekle buluşturmaları gerekir. Bu konuyla ilgili olarak Tamm tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin çok küçük yaşlarda hangi mesleğe yatkınlıkları varsa öğretmenlerin onları o alana yönlendirdiğini, seçtikleri okulun ileride mesleklerinin ne olacağını belirlediği için okul tercihinin çok önemli olduğunu bahsetmiştir (Tamm, 2008, 536-545).

Yukarıdaki açıklamalar ve araştırmalar dikkate alındığında temel eğitimden ortaöğretime geçiş sürecinde etkili olabilecek birçok faktörün bulunduğu görülmektedir. Aile, çevre, okul, sosyo-ekonomik vb. durumların etkili olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Bu çalışmada "öğrencinin ortaöğretim tercihlerinde neler etkili olur?" sorusu bu araştırmanın yapılmasında tetikleyici rol üstlenmiştir. Denizli ili Pamukkale ilçesi 9.sınıf öğrencilerinin ortaöğretim kurumu tercihlerinde etkili olan faktörler olarak aile, eğitim, gelir durumu gibi etkenler bazında araştırma yapılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma, Denizli ili Pamukkale ilçesi milli eğitim müdürlüğüne bağlı ortaöğretim kurumların öğrenim görmekte olan öğrencilerin okul tercihlerinde etkili olan faktörleri ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Buna bağlı olarak aile, eğitim, bireysel, ekonomik ve yönlendirme gibi alt faktörlerin etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma, ortaöğretim öğrencilerin kurum tercihlerini etkileyen faktörleri farklı değişkenler açısından belirlemeyi amaçladığından bu araştırmada betimsel tarama modelinde ilişki tarama yöntemi kullanılmıştır. Çünkü tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2006).

2.2. Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2017 - 2018 eğitim-öğretim yılında Denizli il merkezi Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde değişik türlerdeki liselerde eğitim gören 9. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma grubunu ise evrenden tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen 470 9. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Evreni temsil edecek örneklem sayısı Cochran (1962) tarafından önerilen formül dikkate alınarak belirlenmiştir. Söz konusu formüle göre örneklem sayısı en az 400 olmalıdır. Ayrıca, Krejcie & Morgan

(1970) and Gay (1996) tarafından önerilen tabloda da örneklem sayısının yeterli olduğu görülmektedir. Örneklemen evreni temsil etme oranı % 9,98'dir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğrencilerin ve ailelerinin hakkındaki demografik bilgileri elde etmek amacı ile araştırmacılar tarafından geliştirilen "Genel bilgi Formu" kullanılmıştır. Öğrencilerin ortaöğretim okul tercihlerine etki eden faktörleri belirlemek amacı ile ise yine araştırmacılar tarafından geliştirilen "9. Sınıf Öğrencilerinin Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler" adlı bir ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırmacıların mesleki deneyimleri ve konu hakkındaki gözlemleri sonucunda ölçme aracı "Eğitim", "Aile", "Bireysel", "Ekonomi" ve "Yönlendirme" olmak üzere 5 boyutlu olarak tasarlanmıştır. Araştırma sonunda elde edilen veriler dikkate alınarak ölçme aracı ile Geçerlik ve Güvenirlik çalışması yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda detaylı bir şekilde verilmiştir.

2.3.1. Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Araştırmacılar tarafından geliştirilen "9. Sınıf Öğrencilerinin Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler" olarak adlandırılan ölçme aracı 5 boyut ve 26 maddeden oluşmaktadır. Yapılan madde-test korelasyon analizi sonunda, 25. Maddenin korelasyon değerinin 0,30'un altında olmasından dolayı ölçme aracından çıkartılmış ve analizlere 25 madde alınmıştır. Ölçekte "Eğitim" boyutu ile ilgili düşünceleri 2, 3, 20 ve 25. maddeler olmak üzere 4 madde, "Aile" boyutu ile ilgili düşünceleri 4, 5, 12, 22, 23 ve 24. maddeler olmak üzere 6 madde, "Bireysel" boyutu ile ilgili düşünceleri 8, 13, 17, 18 ve 19. maddeler olmak üzere 5 madde, "Ekonomi" boyutu ile ilgili düşünceleri 1, 6, 7, 21 ve 26. maddeler olmak üzere 5 madde ve "Yönlendirme" boyutu ile ilgili düşünceleri ise 9, 10, 11, 14, 15 ve 16. maddeler olmak üzere 6 madde temsil etmektedir.

Ölçek maddeleri 5'li likert tipine göre puanlanmıştır. Ölçekteki maddeyi okuyan öğrenciler o maddedeki düşünceyi tercih etme derecesi göz önünde bulundurularak cevap vermeleri beklenmiştir. Maddelerin içeriğini tercih etme derecesi "Kesinlikle katılmıyorum = 1", "Katılmıyorum = 2", "Kısmen Katılıyorum = 3", "Katılıyorum = 4" ve "Kesinlikle katılıyorum = 5" olarak puanlanmıştır. Ölçeğin toplam puanı, 26 maddeye verilen cevapların puanlama sistemine göre toplanması ile elde edilmiştir. Toplam puanın büyüklük derecesi, öğrencilerin daha fazla tercih etme derecesi şeklinde yorumlanmıştır. Verilerin daha anlamlı olarak yorumlanması için Seçenek sayısı - 1 / Seçenek sayısı formülü kullanılarak aralık katsayıları belirlenmiştir (Akduman, Hatipoğlu ve Yüksekbilgili, (2015). Elde edilen aralık katsayıları aşağıdaki Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrenci tercih faktörleri ait aralık katsayıları

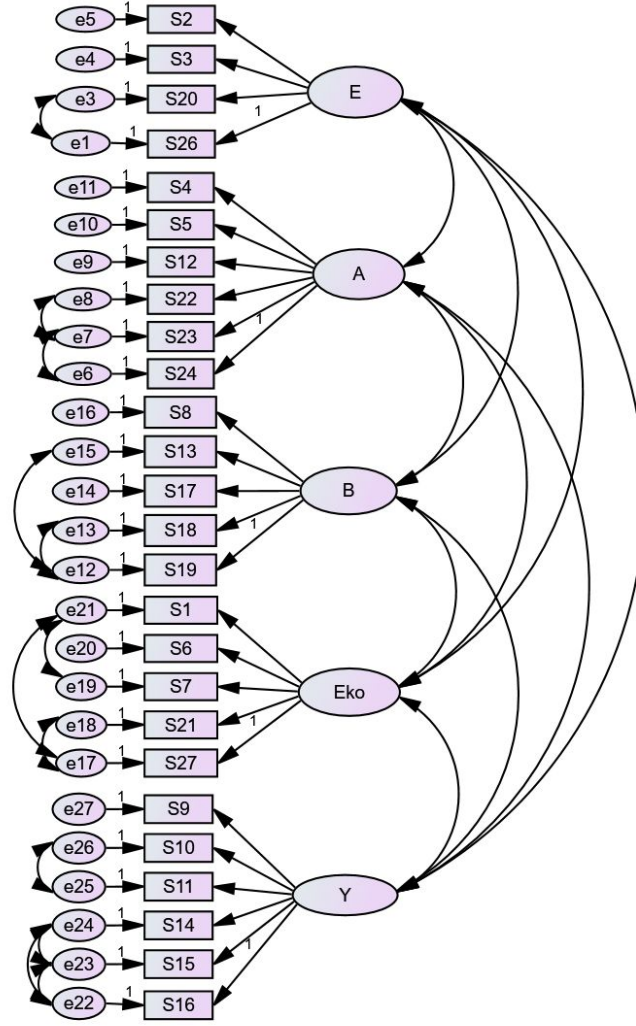
Ölçek Değeri	Aralık Değerleri	Düzye
1	1.00 - 1.79	Kesinlikle Katılmıyorum
2	1.80 - 2.59	Katılmıyorum
3	2.60 - 3.39	Kısmen Katılıyorum
4	3.40 - 4.19	Katılıyorum
5	4.20 - 5.00	Kesinlikle Katılıyorum

2.3.2. Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler Ölçeği Geçerlik Çalışması

Araştırmacılar tarafından "Eğitim", "Aile", "Bireysel", "Ekonomi" ve "Yönlendirme" olmak üzere 5 faktör olarak tasarlanan "9. Sınıf Öğrencilerinin Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler" ölçeğinin boyut araştırma sonunda elde edilen veriler dikkate alınarak doğrulanmak istenmiştir.

Bu amaçla, "Eğitim", "Aile", "Bireysel", "Ekonomi" ve "Yönlendirme" faktörleri ile ilgili doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi yapmak için önce verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO değeri "0,838" ve Bartlett's Test of Sphericity değeri 5473,076 olarak bulunmuştur ($p < 0.01$). İstatistiksel olarak anlamlı bulunan bu değer, modele doğrulayıcı faktör analizi yapılabileceğinin bir göstergesi olarak kabul edilmiştir (Kline, 2005). Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın ölçüm modeli AMOS programı kullanılarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiş ve yapısal eşitlik modeli aşağıdaki Şekil 1'de verilmiştir (E = Eğitim Boyutu, A = Aile Boyutu, B = Bireysel Boyut, Eko = Ekonomi Boyutu, Y = Yönlendirme Boyutu).

Şekil 1. Ortaöğretim Ölçeği alt boyutları ile ilgili yapısal eşitlik modeli.

Elde edilen sonuçlara göre χ^2 / df oranı 4,298 olarak hesaplanmıştır ($\chi^2 = 1190,420$, $sd = 277$, $p = 0,000$). χ^2 / df oranının 5 ve daha düşük olması model veri uyumu için yeterli olarak görülmekle beraber (Schumacker & Lomox (2004); Wang, Lin, v.d., 2006), χ^2 / df oranının 3'den küçük olması model - veri uyumunun yüksekliğini göstermektedir (Schumacker & Lomox (2004)). Modelin uyumunu değerlendirmek için diğer uyum iyiliği indeksleri hesaplanmış ve aşağıdaki Tablo 3.2'de verilmiştir.

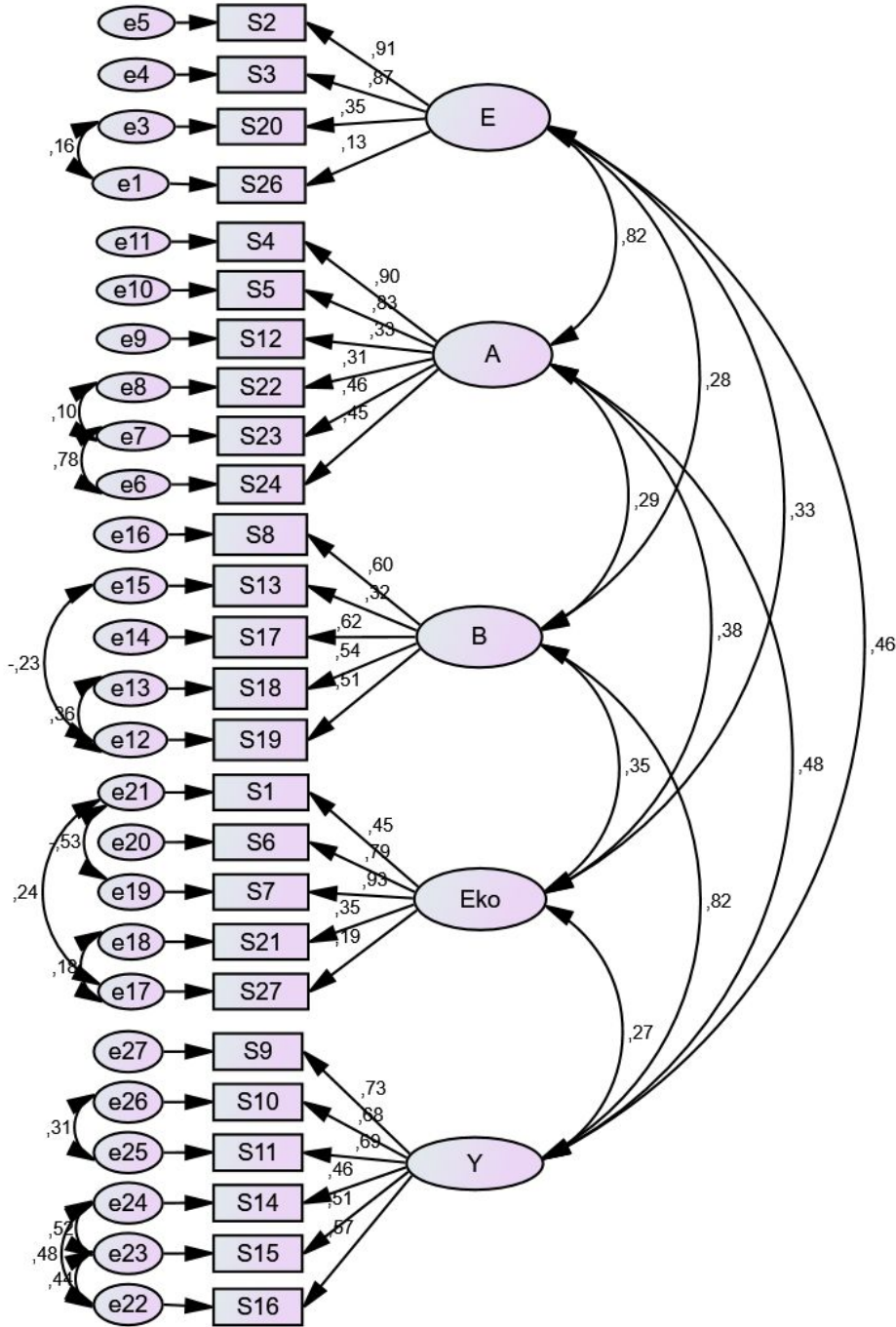
Tablo 2. Ölçüm modeline ait uyum indeks değerleri

Model Uygunluk Değerleri	Olmaması Gereken	Ölçülen Değer
χ^2 / sd	$\leq 5,00$	4,298
GFI (Goodness of Fit)	$\geq 0,90$	0,838
AGFI (Adjusted Goodness of fit)	$\geq 0,90$	0,794
NFI (Normed Fit Index)	$\geq 0,90$	0,787
RFI (Relative Fit Index)	$\geq 0,90$	0,750
CFI (Comperative Fit Index)	$\geq 0,90$	0,826
IFI (Incremental Fit Index)	$\geq 0,90$	0,828
TLI (Tucker - Lewis Index)	$\leq 0,90$	0,796
RMR (Root Mean Square Residual)	0 - 1	0.206
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	0.00 - 0.08	0.084

Söz konusu indekslerin 0,80 ile 0,90 arasında olması genel kabul görürken 0,90'ın üzerinde olması iyi uyumu ifade etmektedir (Yap & Khong, 2006; Wang, Lin, v.d., 2006). Diğer bir indeks olan RMR 0,206 olarak elde edilmiştir. RMR indeksinin 0 ile 1 arasında olması gerekir ve 0,05 den küçük olması iyi uyumu gösterir (Golob, 2003). RMSEA analiz sonucunda 0,084 olarak belirlenmiştir. RMSEA indeksinin 0,10'un olması veri model uyumunun kabul edilebilir seviyede olduğunu, 0,05'in altında olması ise uyumun yüksekliğinin bir işaretidir (Bayram, 2013). Uyum iyiliği indekslerinden GFI, CFI ve IFI indekslerinin kabul gören uyum

sınırları içerisinde olduğu ve RMSEA değerinin de 0,10 değerinin altında olduğu dikkate alındığında ölçme aracının 5 boyuttan meydana geldiği söylenebilir. Elde edilen bulgulara ait standardize edilmiş Yapısal Eşitlik Modeline ait parametre değerleri ise aşağıdaki Şekil- 2' de verilmiştir.

Şekil 2. Yapısal eşitlik modeli parametre değerleri

Ortaöğretim Kurum Tercihlerini Etkileyen Faktörler Ölçeği Güvenirlik Çalışması

Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçme aracının "Eğitim", "Aile", Bireysel", "Ekonomi" ve "Yönlendirme" faktörleri olmak üzere 5 faktörden meydana geldiği belirlenmiştir. Belirlenen bu faktörlerin güvenilirlik derecelerini belirlemek amacı ile Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları elde edilmiştir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, "Eğitim" boyutuna ait güvenilirlik katsayısı 0,606, "Aile" boyutuna ait güvenilirlik

katsayısı 0,740, "Bireysel" boyutuna ait güvenilirlik katsayısı 0,656, "Ekonomi" boyutuna ait güvenilirlik katsayısı 0,684 ve "Yönlendirme" boyutuna ait güvenilirlik katsayısının ise 0,826 olarak elde edilmiştir. Ölçme aracının tamamı ile ilgili Cronbach Alpha değeri ise 0,883 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.00 ile + 1.00 arasında değer almaktadır. Katsayı + 1.00'e yaklaştıkça ölçme aracının güvenilirliği artmaktadır. Sosyal bilimlerde genellikle 0.60 ve üzeri olan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları yeterli olarak görülürken, psikolojik testlerin hazırlanmasında kullanılan güvenilirlik katsayısının 0.70 ve üzeri olması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2002).

2.4. Verilerin toplanması

Veriler, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz dönemi sonunda toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öğrencilere araştırmaya gönüllü olarak katılabilecekleri bildirilmiş ve ankete isim yazmamaları gerektiği vurgulanmıştır. Anket formu bizzat araştırmacılar tarafından öğretmenlerle birebir iletişim kurularak dağıtılmış ve uygulanmıştır.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla standart sapma, aritmetik ortalama, t-testi, tek yönlü varyans analizi gibi istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlenmelerde anlamlılık düzeyi. 05 olarak alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sorularına göre araştırma bulguları verilmeye çalışılmıştır. Bulguların verilmiş sırası araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan ölçekteki boyutlara göre düzenlenmiştir. İlk olarak öğrencilerin okul tercihlerinin belirlenen faktörler açısından durumunu gösterir genel tablodur.

Tablo 3. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin düzeylerini betimleyen istatistik değerleri

	N	\bar{X}	SS
Eğitim Boyutu	470	4,09	,89
Aile Boyutu	470	3,96	,80
Bireysel Boyut	470	3,14	,91
Ekonomik Boyut	470	3,76	,92
Yönlendirme Boyutu	470	3,57	,95

Tablo 3'te öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin düzeyleri verilmiştir. Beş boyut karşılaştırıldığında öğrencilerin tercih yaparken en fazla etkilendikleri boyutun eğitim boyutu ($x=4,09$) olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla aile boyutu ($x=3,96$), ekonomik boyut ($x=3,76$) ve yönlendirme boyutu ($x=3,57$) izlemektedir. Öğrencilerin tercihlerinde en düşük düzeyde etkilendikleri boyutun ise bireysel boyut olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrenciler için alacakları eğitimin boyutunun önemli olduğu dikkati çekmektedir. Diğer açıdan ailelerin düşüncelerinin de etkili olduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin bireysel olarak düşüncelerinin çok dikkate alınmaması da dikkat çekici durumdur.

Tablo 4. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	Z	p
Eğitim Boyutu	Erkek	282	234,53	66138,50	26235,5	0,192	0,848
	Kız	188	236,95	44546,50			
Aile Boyutu	Erkek	282	239,04	67410,50	25508,5	0,695	0,487
	Kız	188	230,18	43274,50			
Bireysel Boyut	Erkek	282	230,54	65011,50	25108,5	0,973	0,331
	Kız	188	242,94	45673,50			
Ekonomik Boyut	Erkek	282	226,89	63983,00	24080	1,689	0,091
	Kız	188	248,41	46702,00			
Yönlendirme Boyutu	Erkek	282	228,91	64552,00	24649	1,292	0,197
	Kız	188	245,39	46133,00			

*p>05

Tablo 4'te öğrencilerin okul tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non parametrik bir teknik olan Mann Whitney U Testi uygulanması sonucunda elde edilen verilere göre, öğrencilerin okul tercihini etkileyen faktörlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p > .05$). Buradan anlaşılmaktadır ki cinsiyetin öğrencilerin okul tercihinde önemli bir faktör olmadığı söylenebilir.

Tablo 5. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin kardeş sayısı değişkenine göre karşılaştırılması

	Kardeş Sayısı	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark
Eğitim Boyutu	1	29	230,83	4	19,67	0,001*	1-5,2-5,3-5,4-5
	2	227	250,53				
	3	158	211,74				
	4	37	200,53				
	5	19	328,71				
Aile Boyutu	1	29	233,41	4	10,272	0,036*	1-5,2-5,3-5,4-5
	2	227	234,08				
	3	158	234,76				
	4	37	203,42				
	5	19	324,21				
Ekonomik Boyut	1	29	211,91	4	17,866	0,001*	2-3,2-4
	2	227	261,50				
	3	158	209,71				
	4	37	198,72				
	5	19	246,92				

*p<.05

1: Hiç kardeşi yok 2: 1 kardeşi var 3: 2 Kardeşi var 4: 3 kardeşi var 5: 4 kardeşi var

Tablo 5'te öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis-H Testi yapılmıştır. Yapılan testin sonucunda üç boyutta anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bunlar, eğitim boyutu ($X^2_{(4)} = 19,67$; $p < .05$), aile boyutu ($X^2_{(4)} = 10,272$; $p < .05$) ve ekonomik boyuttur. ($X^2_{(4)} = 17,866$; $p < .05$). Elde edilen veriler neticesinde kardeş sayısı ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Belirlenmiş olan anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını ortaya çıkarmak üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu durumu belirlemek amacıyla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U kullanılmıştır.

Yapılan analizler neticesinde eğitim boyutunda; 4 kardeşi olan öğrencilerin, tercihlerinde kardeşi olmayan öğrencilere ($U = 171,5$; $p < .05$), tek kardeşi olan öğrencilere ($U=1406,5$; $p<.05$), 2 kardeşi olan öğrencilere ($U = 760,5$; $p < .05$) ve 3 kardeşi olan öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. ($U = 175,5$; $p < .05$). Buradan 4 kardeşli öğrencilerin kendisinden az kardeşli öğrencilere göre tercihlerinde daha çok etkilendikleri anlaşılmaktadır.

Aile boyutunda; 4 kardeşi olan öğrencilerin tercihlerinde, kardeşi olmayan öğrencilere ($U=166$; $p<.05$), tek kardeşi olan öğrencilere ($U = 1331$; $p <.05$), 2 kardeşi olan öğrencilere ($U = 927$; $p <.05$) ve 3 kardeşi olan öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U =175$; $p <.05$). Yine aynı şekilde 4 kardeşli çocukların diğer az kardeşi olan öğrencilere göre tercihlerinde çok etkilendikleri görülmektedir.

Ekonomik boyutunda; Tek kardeşi olan öğrencilerin, tercihlerinde 2 kardeşi olan öğrencilere ($U = 13925$; $p <.05$) ve 3 kardeşi olan öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 3136,5$; $p <.05$). Bu boyutta tek kardeşi olan öğrencilerin kendilerinden daha çok kardeşi olanlara göre etkilenmeleri dikkat çekici bir durumdur. Bunun sebebi olarak iki kardeş arasındaki rekabetin etkili olabileceği ya da tercih edecekleri okulun özellikleri sayılabilir.

Tablo 6. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin annenin eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılması

Annenin Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark	
Eğitim Boyutu	1	19	252,13	5	34,443	0,000*	1-6,2-4,2-6,3-4,3-6,4-6
	2	203	213,23				
	3	119	213,29				
	4	81	275,31				
	5	12	255,63				
	6	36	329,42				
Aile Boyutu	1	19	289,53	5	17,178	0,004*	1-2,1-3,2-4,2-6,3-4,3-6
	2	203	221,12				
	3	119	215,22				
	4	81	263,10				
	5	12	245,58				
	6	36	289,64				
Ekonomik Boyut	1	19	241,61	5	55,942	0,000*	1-6,2-4,2-5,2-6,3-4, 3-5,3-6,4-6
	2	203	203,17				
	3	119	213,32				
	4	81	285,00				
	5	12	307,75				
	6	36	352,42				

*p<.05

1:Okuryazar değil 2:İlkokul 3:Ortaokul 4:Lise 5:Ön Lisans 6: Lisans

Tablo 6'da öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Yapılan testin sonucunda eğitim boyutunda ($\chi^2_{(5)} = 34,443$; $p < .05$), aile boyutunda ($\chi^2_{(5)} = 17,178$; $p < .05$) ve ekonomik boyutta grupların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($\chi^2_{(5)} = 55,942$; $p < .05$). Elde edilen veriler neticesinde annenin eğitim durumu ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda eğitim boyutunda; annesi lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 209,5$; $p < .05$), annesi ilkokul mezunu öğrencilere ($U = 1913$; $p < .05$), annesi ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 1174$; $p < .05$) ve annesi lise mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. ($U = 1025$; $p < .05$). Annesi lise mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi ilkokul mezunu öğrencilere ($U = 5933$; $p < .05$) ve annesi ortaokul mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 3951,5$; $p < .05$). Buradan eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarının iyi eğitim alacakları okullara yerleşmelerini istemeleri ve bunun için çok kaygı taşımaları eğitimin önemine verdikleri değerden kaynaklanabilir.

Aile boyutunda; annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilerin annesi ortaokul mezunu olan öğrencilere ($U = 794$; $p < .05$) ve annesi ilkokul mezunu olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir. ($U = 1384,5$; $p < .05$). Annesi lise mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi ilkokul mezunu öğrencilere ($U = 6758,5$; $p < .05$) ve annesi ortaokul mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. ($U = 3818,5$; $p < .05$). Annesi lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi ilkokul mezunu öğrencilere ($U = 2591,5$; $p < .05$) ve annesi ortaokul mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. ($U = 1449$; $p < .05$). Aile boyutunda görülmektedir ki eğitim durumu yükseldikçe ailelerin etkilenme düzeyleri artmaktadır. Bu da öğrencilerin gelecekleri için kaygılanmaları ve iyi eğitim almalarını istemeleri olarak görülebilir. Eğitim düzeyi düşüldükçe eğitim almanın önemi konusunda yeterli düzeyde bilinçlenmedikleri ve bunun önemini farkında olmadıklarının göstergesi olabilir.

Ekonomi boyutunda; annesi lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 204$; $p < .05$), annesi ilkokul mezunu öğrencilere göre ($U = 1452$; $p < .05$), annesi ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 869,5$; $p < .05$) ve annesi lise mezunu öğrencilere göre daha fazla

etkilendikleri belirlenmiştir. (U = 941; p < .05). Annesi ön lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi ilkokul mezunu öğrencilere (U=676,5; p < .05) ve annesi ortaokul mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. (U = 382; p < .05). Annesi lise mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde annesi ilkokul mezunu öğrencilere (U = 5377,5; p < .05) ve annesi ortaokul mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir. (U = 3190,5; p < .05). Annelerin eğitimden beklentilerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşması olağan bir durum olarak görülebilir. Çünkü iyi bir eğitimin iyi gelecek, iyi yaşam, ekonomik özgürlük olarak görülmesidir. Burada da eğitim durumu yüksek annelerin ekonomik getiri sağlayabilecek bir geleceğe yatırım yapmanın yanı sıra harcamalarını doğru bir alana yapmanın kaygılarını gördükleri için çocuklarının etkilendikleri söylenebilir.

Tablo 7. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin babanın eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılması

Babanın Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark	
Eğitim Boyutu	1	9	93,17	6	39,328	0,000*	1-2,1-3,1-4,1-5,1-6,1-7,2-4,2-5,2-6,2-7,3-6,3-7,4-6,4-7
	2	162	208,26				
	3	122	232,48				
	4	105	244,69				
	5	16	292,13				
	6	47	301,05				
	7	9	358,83				
Aile Boyutu	1	9	160,83	6	14,486	0,025*	1-5,1-6,1-7,2-5,3-5,4-5,6-5
	2	162	225,72				
	3	122	225,57				
	4	105	242,77				
	5	16	329,44				
	6	47	249,71				
	7	9	294,72				
Bireysel Boyut	1	9	200,39	6	15,088	0,020*	2-5,2-7,3-5,4-5,6-5
	2	162	213,49				
	3	122	245,47				
	4	105	235,84				
	5	16	323,34				
	6	47	248,13				
	7	9	305,56				
Ekonomik Boyut	1	9	118,22	6	56,850	0,000*	1-3,1-4,1-5,1-6,1-7,2-4,2-5,2-6,2-7,3-5,3-6,3-7,4-6,4-7
	2	162	201,18				
	3	122	220,61				
	4	105	252,76				
	5	16	308,50				
	6	47	319,52				
	7	9	402,56				
Yönlendirme Boyutu	1	9	141,28	6	24,125	0,000*	1-3,1-4,1-5,1-6,1-7,2-3,2-4,2-5,2-6,2-7,3-7
	2	162	206,04				
	3	122	239,70				
	4	105	252,00				
	5	16	291,34				
	6	47	269,39				
	7	9	334,39				

*p<.05

1:Okuryazar değil 2:İlkokul 3:Ortaokul 4:Lise 5:Ön Lisans 6: Lisans 7: Lisans Üstü

Tablo 7'de öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Yapılan testin sonucunda eğitim boyutu ($X^2_{(6)} = 39,328$; $p < .05$), aile boyutu ($X^2_{(6)} = 14,486$; $p < .05$), bireysel boyut ($X^2_{(6)} = 15,088$; $p < .05$), ekonomik boyut ($X^2_{(6)} = 56,850$; $p < .05$) ve yönlendirme boyutu grupların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($X^2_{(6)} = 24,125$; $p < .05$). Elde edilen verilere göre babanın eğitim durumu ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda eğitim boyutunda; babası okuma yazma bilmeyen öğrencilerin tercihlerinde babası ilkököl mezunu olan öğrencilere ($U = 343,5$; $p < .05$) ve babası ortaokul mezunu olan öğrencilere göre daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 219,5$; $p < .05$). Babası lise mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 176,5$; $p < .05$) ve babası ilkököl mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 7197$; $p < .05$). Babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 13,5$; $p < .05$) ve babası ilkököl mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 812,5$; $p < .05$). Babası lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U=39$; $p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U=2277$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 2034$; $p < .05$) ve babası lise mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U=1881,5$; $p < .05$). Babası yüksek lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U=1,5$; $p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 259,5$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 259,5$; $p < .05$) ve babası lise mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U=247,5$; $p < .05$). Verilerin sonucuna bakıldığında babaların etkilenme düzeylerinin annelerde olduğu gibi eğitim düzeyi yükseldikçe daha fazla olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi azaldıkça babaların çocuklarının tercihlerinden çok fazla etkilenmedikleri görülmektedir. Bu da babaların eğitimden beklentilerinin yüksek olmadığı sonucunu göstermektedir.

Aile boyutunda; babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 22,5$; $p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 722,5$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 569,5$; $p < .05$) ve babası lise mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 532$; $p < .05$). Babası lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası ön lisans mezunu öğrencilere ($U = 224$; $p < .05$) ve babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 120,5$; $p < .05$). Babası yüksek lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası okuma yazma öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 16,5$; $p < .05$). Öğrencilerin tercihlerinde aile boyutu açısından bakıldığında ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim almış babaların çocuklarının fazla etkilendikleri görülürken ilkököl, okuma yazma bilmeyen ve ortaokul mezunu babaların çocuklarının daha az etkilendikleri görülmektedir. Aile açısından da durumun değişmediği söylenebilir. Çünkü eğitime bakış ve beklentiler eğitim yükseldikçe artmaktadır.

Bireysel boyutta; babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 715$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 649,5$; $p < .05$), babası lise mezunu öğrencilere ($U = 526,5$; $p < .05$), ve babası lisans mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 233,5$; $p < .05$). Babası yüksek lisans mezunu olan öğrencilerin tercihlerinde babası ilkököl mezunu öğrencilere göre daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 442,5$; $p < .05$). Bulgular içerisinde dikkat çekici olan durum babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin lisans mezunun öğrencilere göre daha fazla etkilenmiş olmalarıdır. Bunun dışındaki etkilenmeler beklenen bir durumdur.

Ekonomik boyutta; babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. ($U=298,5$; $z=-2,289$; $p=0,022$). ($p<.05$). Babası lise mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. ($U=213,5$; $z=-2,732$; $p=0,006$). ($p<.05$). Babası lise mezunu olan öğrencilerin babası ilkököl mezunu öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. ($U=6631,5$; $z=-3,049$; $p=0,002$). ($p<.05$). Babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U=12,5$; $p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 691$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 597,5$; $p < .05$). Babası lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 37$; $p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 1900,5$; $p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 1637$; $p < .05$) ve babası lise mezunu öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 1761$; $p < .05$). Babası yüksek

lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 0,5; p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 142,5; p < .05$), babası ortaokul mezunu öğrencilere ($U = 128,5; p < .05$), babası lise mezunu öğrencilere ($U = 150,5; p < .05$), babası ön lisans mezunu öğrencilere ($U=34,5; p < .05$) ve babası lisans mezunu öğrencilere göre tercihlerinde ekonomik etkilere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. ($U=114,5; p < .05$). Bu boyutta öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre etkilenme durumlarının farklılık gösterdikleri görülmektedir. Eğitim durumları yükseldikçe etkilenme durumları da artmaktadır. Yüksek lisans, lisans, ön lisans, lise mezunu babaların çocuklarının etkilenme düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Çünkü yapılan harcamaların çocuklardan olan beklentileri artırdıkları gibi öğrencilerden beklentileri de artırmaktadır. Ayrıca babaların çocuklarının iyi eğitim almalarını istemeleri de etkilenmeyi artırmaktadır.

Yönlendirme boyutunda; babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 329,5; p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere göre tercihlerinde kişisel fikirlerine daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 8490; p < .05$). Babası lise mezunu olan öğrencilerin babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 6802; p < .05$), babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere göre tercihlerinde kişisel fikirlerine daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 232; p < .05$). Babası ön lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 29; p < .05$) ve babası ilkököl mezunu öğrencilere göre tercihlerinde kişisel fikirlerine daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. ($U = 831,5; p < .05$). Babası lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 82; p < .05$) ve babası ilkököl mezunu öğrencilere göre tercihlerinde kişisel fikirlerine daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 2789; p < .05$). Babası yüksek lisans mezunu olan öğrencilerin babası okuma yazma bilmeyen öğrencilere ($U = 10,5; p < .05$), babası ilkököl mezunu öğrencilere ($U = 348,5; p < .05$) ve babası ortaokul mezunu öğrencilere göre tercihlerinde kişisel fikirlerine daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir ($U = 327,5; p < .05$). Buradan yönlendirme boyutunda kişisel fikirlere değer verme anlamında eğitim düzeyi yüksek babaların daha çok önem verdikleri görülmektedir. Bu da çocukların istedikleri kurumu tercih etmelerinde öğrencilerin fikirlerini de dikkate almalarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi düştükçe öğrencilerin fikirlerinin dikkate alınmadığı da dikkat çekici bir durum olarak karşımızda durmaktadır.

Tablo 8. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre karşılaştırılması

Ailenin Aylık Gelir Durumu	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark	
Eğitim	1	187	204,03	3	19,983	0,000*	1-2,1-3,1-4
	2	157	242,93				
Boyutu	3	69	269,03	4	274,27		
	4	56	274,27				
Ekonomik	1	187	196,37	3	34,532	0,000*	1-2,1-3,1-4,2-3,2-4
	2	157	239,06				
Boyut	3	69	284,77	4	291,27		
	4	56	291,27				

*p<.05

1:1000-2000 TL 2: 2000-3500 TL 3: 3500-5000 TL 4: 5000 TL ve üzeri

Tablo 8'de öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Testin sonucunda eğitim boyutu ($X^2_{(3)} = 19,983; p < .05$) ve ekonomik boyut grupların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($X^2_{(3)} = 34,532; p < .05$). Elde edilen veriler sonucunda ailenin aylık gelir durumu ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Bu işlemin sonrasında anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır.

Yapılan analizlerin sonucunda eğitim boyutunda; Ailesinin aylık geliri 1000-2000TL olan öğrenciler ailesinin aylık geliri 2000-3500 TL öğrencilere ($U = 12189; p < .05$), ailesinin aylık geliri 3500-5000 TL olan öğrencilere ($U = 4668; p < .05$) ve ailesinin aylık geliri 5000TL ve üstü olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 3718,5; p < .05$). Ekonomik boyutta; Ailesinin aylık geliri 1000-2000TL olan öğrenciler ailesinin aylık geliri 2000-3500 TL olan öğrencilere ($U = 11846,5; p < .05$), ailesinin aylık geliri 3500-5000 TL olan öğrencilere ($U = 4143,5; p < .05$) ve ailesinin aylık geliri 5000TL ve üstü olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U=3154; p < .05$). Bu iki durumda aylık

gelirinin düşük olması öğrencilerin tercih yapmalarında herhangi bir beklentinin olmaması ya da tercih edecekleri okul türlerinin ailenin ekonomik gücüne etkisinin olmayacağı şeklinde yorumlanabilir.

Ailesinin aylık geliri 2000-3500TL olan öğrenciler ailesinin aylık geliri 3500-5000 TL olan öğrencilere göre ($U = 4258,5$; $p < .05$) ve ailesinin aylık geliri 5000TL ve üstü olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 3359$; $p < .05$). Bu verilere bakıldığında aylık gelirinin alt gelir grubunun bir üstü olan öğrencilerin daha fazla etkilenmiş olmalarının ailelerin yaptıkları harcamaların neticesini olumlu olarak elde etme isteklerinin yanında çocukları üzerindeki baskının yüksek olması nedeniyle olacağı düşünülebilir.

Tablo 9. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin babanın mesleği değişkenine göre karşılaştırılması

Babanın Mesleği	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark	
Eğitim	1	243	218,95	5	19,440	0,002*	1-4,2-4,3,4-5-4
	2	30	213,40				
Boyutu	3	76	247,69				
	4	73	293,72				
	5	34	220,72				
	6	14	236,21				
Aile	1	243	213,77	5	14,297	0,014*	1-3,1-4
	2	30	251,07				
Boyutu	3	76	270,00				
	4	73	257,34				
	5	34	239,97				
	6	14	267,25				
Bireysel	1	243	225,98	5	17,481	0,004*	1-5,1-6,2-5,3-5,4-5,4-6,5-6
	2	30	252,73				
Boyut	3	76	257,45				
	4	73	248,01				
	5	34	174,84				
	6	14	326,79				
Ekonomik	1	243	204,78	5	45,715	0,000*	1-3,1-4,2-4,3-4,3-5,4-5,4-6
	2	30	244,27				
Boyut	3	76	267,73				
	4	73	317,53				
	5	34	204,09				
	6	14	223,50				

* $p < .05$

1:İşçi 2:Çiftçi 3:Esnaf 4:Memur 5:Emekli 6: Çalışmıyor

Tablo 9'da öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler babanın mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Testin sonucunda eğitim boyutu ($X^2_{(5)} = 19,440$; $p < .05$), aile boyutu ($X^2_{(5)} = 14,297$; $p < .05$), bireysel boyut ($X^2_{(5)} = 17,481$; $p < .05$) ve ekonomik boyut grupların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($X^2_{(5)} = 45,715$; $p < .05$). Elde edilen veriler neticesinde baba mesleği ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Bu işlem sonucunda belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda eğitim boyutunda; baba mesleği memur olan öğrenciler baba mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 6005$; $p < .05$), baba mesleği çiftçi olan öğrencilere ($U = 707,5$; $p < .05$), baba mesleği esnaf olan öğrencilere ($U = 2248$; $p < .05$) ve baba mesleği emekli olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 879$; $p < .05$). Aile boyutunda; baba mesleği işçi olan öğrenciler, baba mesleği esnaf olan öğrencilere ($U = 7108$; $p < .05$) ve baba mesleği memur olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 7152$; $p < .05$). Buna göre babası memur olan öğrencilerin etkilenmelerinin yüksek olmasının nedenleri arasında gelirlerinin kısıtlı ya da beklentilerinin yüksek

olmasının yanında bilinçli olmalarının etkili olduğu söylenebilir. Aile boyutunda ise babası işçi öğrencilerin daha az etkilenmelerinin altında babalarının çalışmaktan dolayı takip etme ve tercih yapmaya bilinçli olarak bakmalarının zor olmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Bireysel boyutta; babası çalışmayan öğrenciler, baba mesleği işçi olan öğrencilere ($U=964$; $p < .05$), baba mesleği memur olan öğrencilere ($U = 340,5$; $p < .05$) ve babası emekli olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 79$; $p < .05$). Babası emekli olan öğrenciler, baba mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 3246,5$; $p < .05$), baba mesleği çiftçi olan öğrencilere ($U=336$; $p < .05$), baba mesleği esnaf olan öğrencilere ($U=842$; $p < .05$) ve baba mesleği memur olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U=846$; $p < .05$). Bireysel anlamda bakıldığında fazla etkilenme ve az etkilenmede babalarının mesleklerinde çalışmayanların çocuklarının etkilenme düzeylerinde iyi bir okulu tercih etme sonucunda nasıl okuyabileceğini düşünmesi olarak söylenebilir. Ya da mevcut durumdan nasıl kurtulacağını düşünmesi olarak görülebilir. Babası emekli olan öğrencilerin daha az etkilenmelerinin altında bilinçli olmalarının yanı sıra hedeflerini önceden belirlemiş olmalarının etkili olabileceği düşünülebilir.

Ekonomik boyutta; baba mesleği esnaf olan öğrenciler baba mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 6709$; $p < .05$) ve babası emekli olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U= 935$; $p < .05$). Baba mesleği memur olan öğrenciler, baba mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 4649$; $p < .05$), baba mesleği çiftçi olan öğrencilere ($U = 772,5$; $p < .05$), baba mesleği esnaf olan öğrencilere ($U=2139$; $p < .05$), babası emekli olan öğrencilere göre ($U=650,5$; $p < .05$) ve babası çalışmayan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 291,5$; $p < .05$). Bu durumda ekonomik kaygıların etkili olduğu düşünülebilir. Çünkü her iki kesimin kendine göre bir yaşam kaygısının olduğu düşünülürse beklentilerle birlikte fazla olması olanaklı görülebilir.

Tablo 10. Öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörlerin annenin mesleği değişkenine göre karşılaştırılması

Annenin Mesleği	N	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p	Fark	
Eğitim	1	141	203,26	5	20,283	0,001*	1-4,1-5,3-4,3-5
	2	6	246,92				
Boyutu	3	18	194,83				
	4	33	289,00				
	5	17	299,18				
	6	255	244,76				
Aile	1	141	213,49	5	18,538	0,002*	1-5,1-6,3-4,3-5,3-6,5-6
	2	6	202,58				
Boyutu	3	18	163,17				
	4	33	259,86				
	5	17	323,03				
	6	255	244,56				
Ekonomik	1	141	200,77	5	28,589	0,000*	1-3,1-4,1-5,1-6,4-6,
	2	6	249,00				
Boyut	3	18	261,67				
	4	33	325,09				
	5	17	301,91				
	6	255	236,52				

* $p < .05$

1:İşçi 2:Çiftçi 3:Esnaf 4:Memur 5:Emekli 6: Çalışmıyor

Tablo 10'da öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler annenin mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Yapılan testin sonucunda, eğitim boyutu ($X^2_{(5)} = 20,283$; $p < .05$), aile boyutu ($X^2_{(5)} = 18,538$; $p < .05$) ve ekonomik boyut grupların sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir ($X^2_{(5)} = 28,589$; $p < .05$). Elde edilen sonuçlara göre anne mesleği ile öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen faktörler arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir. Bu işlem sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U testi uygulanmıştır.

Yapılan analizlerin sonucunda eğitim boyutunda; Anne mesleği memur olan öğrenciler, anne mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 1475,5$; $p < .05$) ve anne mesleği esnaf olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 163,5$; $p < .05$). Annesi çalışmayan öğrenciler anne mesleği işçi olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 14814$; $p < .05$). Annesi emekli olan öğrenciler anne mesleği esnaf olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 82$; $p < .05$). Bu duruma göre anne mesleği memur olan öğrenciler, annesi çalışmayan öğrenciler ve annesi emekli olan öğrencilerin kaygılarının diğer meslek alanlarındakilere göre tercihlerinde fazla etkilendikleri görülmüştür. Annelerin çocuklar üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkilerinin tercihlerindeki etkilenmelerini artırdığı düşünülebilir.

Aile boyutunda; annesi emekli olan öğrenciler, anne mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 607,5$; $p < .05$), anne mesleği esnaf olan öğrencilere ($U=44,5$; $p < .05$) ve annesi çalışmayan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 1487,5$; $p < .05$). Annesi çalışmayan öğrenciler, anne mesleği işçi olan öğrencilere ($U = 15659,5$; $p < .05$) ve anne mesleği esnaf olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 1518,5$; $p < .05$). Annesi memur olan öğrenciler, anne mesleği esnaf olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U = 168,5$; $p < .05$). Bu durum içerisinde aile içerisinde çocuklarla daha fazla ilgilenen anneler olması nedeniyle öğrencilerin fazla etkilenmelerinin normal olacağı düşünülebilir. Çünkü çocukların eğitim süreçlerinin başından sonuna kadar annelerin etkisi yadsınamaz düzeyde yüksek olduğu söylenebilir.

Ekonomik boyutta; annesi işçi olan öğrenciler, anne mesleği esnaf olan öğrencilere ($U = 874$; $p < .05$), annesi memur olan öğrencilere ($U = 1059,5$; $p < .05$) ve annesi emekli olan öğrencilere göre tercihlerinde daha az etkilendikleri belirlenmiştir ($U=681$; $p < .05$). Annesi çalışmayan öğrenciler, anne mesleği işçi olan öğrencilere ($U=15328$; $p < .05$) ve anne mesleği memur olan öğrencilere göre tercihlerinde daha fazla etkilendikleri belirlenmiştir ($U=2665,5$; $p < .05$). Elde edilen sonuçlara bakıldığında fazla etkilenen öğrencilerin annelerinin çalışmaması onların çocukları üzerindeki baskısını daha da artırmaktadır. Çünkü çocuklarından beklentilerinin yüksek olması ve iyi yerleri tercih etmelerini istemelerinin öğrenciler üzerindeki etkilenmeyi artırması beklenebilir. Az olması açısından bakıldığında ise çalışan annenin bu duruma bakacak zamanının olmaması ve geçim derdi içerisinde olmasının baskıyı azalttığı düşünülebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçlarını kısaca özetlemek gerekirse şunlar belirtilebilir.

- Öğrencilerin okul tercihleri boyutlarının genel anlamda sıralamasına bakıldığında ilk sırada eğitim boyutunun olduğu son sırada ise bireysel boyutunun olduğu görülmüştür.
- Öğrencilerin öğrenci tercihlerinin cinsiyet açısından bakıldığında anlamlı bir farklılık olmamıştır.
- Kardeş sayıları bakımından kardeş sayısının çok olmasının yanında tek çocuklu olmanın tercihlerde fazla etkileme unsuru olduğu sonucuna varılmıştır.
- Anne ve baba eğitim durumları açısından bakıldığında eğitim düzeyi yükseldikçe çocukların okul tercihlerindeki etkilenmelerinin düzeyi fazla olurken eğitim düzeyinin düşmesinin çocukların etkilenme Düzeyinin azalmasına sebep olmaktadır.
- Gelir durumlarının etkilemesine bakıldığında az ve üst gelir gruplarındakilerin etkilenme düzeyi orta gelir grubundakilere göre düşük olarak gerçekleşmiştir.
- Anne ve baba meslek durumlarına göre etkilenme düzeylerinde çalışmayan, emekli ve esnaf olanlarda fazla olurken, diğer gruplarda bu meslek gruplarına göre az gerçekleştiği belirtilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, 9. sınıf öğrencilerinin ortaöğretim kurumlarını tercih etmelerini etkileyen faktörleri belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için de öğrencilerin ortaöğretim kurumları tercihlerinin nasıl olduğu ve bazı değişkenler açısından değişip değişmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular öğrencilerin okul tercihlerini etkileyen unsurların sıralaması boyutunda bakıldığında ilk olarak eğitimin öncelik olduğunu göstermektedir. Bu çalışmayı destekleyen bir çalışmada Cengiz (2006) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun üniversiteye gitme ve iyi eğitim alma düşüncesinde olduklarını göstermektedir. Çalışmadaki bulgularla örtüşmektedir. Yine Özcan (2010) tarafından yapılan meslek liseleri tercih sebeplerinde yarıdan fazlasının bireysel olması dikkat çekerken bu çalışmadaki genel sıralamada bireysel isteğin son sırada yer alması da dikkat çekici bir durum olarak karşımızda durmaktadır.

Öğrencilerin gelir düzeylerinin de okul tercihlerinde etkili olduğu görülmektedir. Gelir düzeylerinin alt, orta ve üst düzeyde olmasının tercihlerini etkilediği söylenebilir. Aksan (1989), Sarıkaya (1999), Sandy (1990, 31-35), Özcan (2010) ve Korkmaz (2013) tarafından yapılan araştırmalarda da gelir durumunun okul tercihlerini etkilediği görülmektedir. Araştırma bulgularında anne ve babanın eğitim düzeyinin yüksek olması öğrencileri daha fazla etkiledikleri görülmüştür. Bu sonucu Ensari ve Kalay (2017) tarafından yapılan

çalışmada da yüksek eğitim seviyelerindeki bireylerin ekonomik ve statü açısından meslek seçiminde etkili olmalarının altında yatan sebepler arasında gösterilmektedir. Bu durum araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Öğrencilerin eğitim durumları bakımından okul tercihlerinde daha az etkilendiklerini söyledikleri anne ve baba profilinin ilkokul ya da okuma yazma bilmeyen olarak belirttikleri görülmüştür. Yine MEB EARGED, Beyhan (2010) tarafından yapılan çalışma sonuçlarındaki ailesinden hiç baskı görmediğini ifade eden öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleriyle benzerlik taşımaktadırlar.

KAYNAKÇA

- Akbaş, Ö. A.(2006). *Köy Çocuklarının Ortaöğretime Geçiş Sürecinde Yaşadıkları Sorunların Toplumsal Cinsiyet Açısından Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksan, H.(1989). *Ortaöğretimde talebin belirleyicileri*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Altun, İ.(2000). Kocaeli Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişisel Değerleri ve Meslek Seçimlerine Etki Eden Faktörler. *1. Uluslararası & VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Antalya, 75- 77*.
- Aslan, G.(2017). Öğrencilerin Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sınav Başarılarının Belirleyicileri: Okul Dışı Değişkenlere İlişkin Bir Analiz. *Eğitim ve Bilim, Cilt 42, Sayı 190, 211-236*.
- Beyhan A.(2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Alan Tercihlerinin İncelenmesi*. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- Cengiz, G.,Titrek, O. ve Akgün, Ö.E. (2007). Öğrencilerin Ortaöğretim Kurumu Tercihinde Okullarla İlgili Faktörlerin Etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 4(1)*.
- Dimaki, K., Kaminioti, O., Kostaki, A., Psarakis, S. ve Tsourti, Z. (2005). Educational and Occupational Preferences of High School Students in Greece. *Education and Training, 47(6):432-446*.
- Elmacıoğlu, Tuncer (1988). *Başarıda Aile Faktörü*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Ensari, M. Ş. ve Alay, H. K. (2017). Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Demografik Değişkenler ile İlişkinin Araştırılması: İstanbul İlinde Bir Uygulama. *Humanitas, 5(10), 409-422*.
- Jacob, B.A. ve Lefgren, L. (2007). What Do Parents Value in Education? An Empirical Investigation of Parents' Revealed Preferences for Teachers?. *The Quarterly Journal of Economics, 22(4):1603-1637*.
- Korkmaz, M.(2013).İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Bu Okulu Tercih Süreçleri. *ERUIFD, 1(16), 7-40*.
- Kuzgun, Y.(2000). *Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Maddaus, J. (1988). Parents' Perceptions of The Moral Environment in Choosing Their Children's Elementary Schools. *Annual Meeting of the Association for Moral Education*.
- MEB. (2018). *Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. www.meb.gov.tr. İnternet adresinden 18.01.2019 tarihinde alınmıştır.
- MEB.(2018).1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr>. İnternet adresinden 18.01.2019 tarihinde alınmıştır.
- Özbaş, M.(2012). Kız Çocuklarının Ortaöğretimde Okullaşma Oranlarına Etki Eden Nedenlere İlişkin Algıları. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, Volume 1, issue 4, 60-71*.
- Özcan, M.(2010). *Anadolu Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okudukları Okulu Seçme Nedenleri Ve Gelecek Beklentileri*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Razon, Norma (1994). Bireyin Yaşamında Meslek Seçiminin Önemi ve Meslek Seçiminde Mesleki Rehberliğin Yeri. *Pedagoji Dergisi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basım Evi, 1994, s-77-79*.
- Sarıkaya, M. (1999). *Öğrencilerin Endüstri Meslek Liselerine Olan Talebini Etkileyen Etkiler (Ankara İli Örneği)*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sandy, J. (1990). Local Public Schools, Private Schools and a Family's Location Decision. *Studies in Economics and Finance, 13(1), 31-35*.
- Tamm, M. (2008). Does Money Buy Higher Schooling? Evidence from Secondary School Track Choice in Germany. *Economics of Education Review, 27(5):536-545*.